બાળ ચાંકપો

સંયોજક અને પ્રકાશક,

મેશર્સ બાપુભાઈ રતનચંદ શાહ.

મ્યુનિસિપલ પ્રાઇમરી સ્કુલ નં. ૧૧ ના મહેતાજી—અમદાવાદ.

અને

ભાઈચંદ પુંજાભાઈ શાહ.

હેડમાસ્તર તાલુકા સ્કુલ. સાદરા—મહીકાંઠા.

આવૃત્તિ. પ્રત ૨૦૦૦

સંવત ૧૯૭૫ સને ૧૯૧૯

શ્રી "સત્યનારાયણ" પ્રિ. પ્રેસમાં પટેલ મોતીલાલ કાળીદાસે છાપી. ઠે. સીવીલ હોસ્પિટલ સામે માનાભાઈની વાડીમ—અમદાવાદ.

કિંમત રૂ. ૦–૨–૦

જાહેર ખબર.

તરફથી બહાર પડેલાં પુસ્તકો.

ય સંજ્ઞાઓ. ૦-૦-૬

ન્સિની સરળ ભૂગોળ. પાકું પુંઠું. ૦-૮-૦

" કાચું પુંઠું. ૦-૬-૦

એજન્સિની સામાન્ય ભૂગોળ (રંગીત નકશા સાથે.)

ત્રીજી આવૃત્તિ— ૦-૫-૩

ા એજન્સિનો રંગીન નાનો નકશો ૦-૨-૦; કપડાનો ૦-૩-૬

સંસ્થાનની સામાન્ય ભૂગોળ (નકશા સાથે) ૦-૪-૩

સંસ્થાનનો નાનો નકશો. ૦-૨-૦; કપડાનો ૦-૩-૬

ળગીત સંગ્રહ. ૦-૩-૦

ઉપરનાં પુસ્તકો મહીકાંઠા અને ઇડર સ્ટેટમાં ઇનામ લાયબ્રેરી સારૂ; નં. ૩-૫ નાં ડીરેકટર સા. બહાદુરે તથા કાઠિઆવાડ એજાન્સમાં લાયબ્રેરી માટે; અને નં. ૭ કાઠિઆવાડ એજન્સિ જકોટ, રાધનપુર અને ગોંડળ સ્ટેટમાં ઇનામ માટે મંજુર થયાં છે.

૮. પાલણપુર એજન્સિની સામાન્ય ભૂગોળ. ૦-૪-૬

૯. પાલણપુર સંસ્થાનની સામાન્ય ભૂગોળ. ૦-૨-૬

૧૦. રાધનપુર સંસ્થાનની સામાન્ય ભૂગોળ. ૦-૧-૬

નં. ૮, ૯, ૧૦ પાલણપુર એજન્સિ, પાલણપુર અને રા સંસ્થાનમાં ઇનામ લાયબ્રેરી માટે મંજુર થવા લખાણ ચાલે છે.

૧૧ બાળ આંકપોથી:—બાળવર્ગ માટે સપ્રાયોગિક સચિત્ર સંખ્યા અને આંકના પાડા, બાળકો સ્વાશ્રયથી જાતે બનાવે અને શીખે, તેમને આનંદ અને ગમ્મત પડે માટે પુષ્કળ વ્યાવહારિક અને આનુભવિક મનોયત્નો સાથે ઉતમ રચના. કર્ત્તા મેશર્સ બાલુભાઇ રતનચંદ શાહ અમદાવાદ અને ભાઇચંદ પુંજાભાઈ શાહ સાદરા. ૦-૨-૦

૧૨ બાળ સંભાષણ:—મોટું પુસ્તક તૈયાર થાય છે.

મળવાનું ઠેકાણું:— } ભાઇચંદ પુંજાભાઈ શાહ.
અમદાવાદ અને સાદરા. } હેડમાસ્તર તાલુકા સ્કુલ. સાદરા (મહીકાંઠા)

પ્રસ્તાવના.

નવાં ધોરણોને અનુસરીને **આ બાળ આંકપોથીની** રચના કરવામાં આવી છે. સાધારણ દેશી હિસાબો કરતાં આ ચોપડીમાં સ્વાશ્રયની પદ્ધતિ યોજવામાં આવી છે. મુખ્ય મુદ્દો એ સાચવ્યો છે કે બાળકો વસ્તુદ્વારા સંખ્યા અને આંકનું સંગીન જ્ઞાન મેળવી શકે; તેટલા માટે તેમને હાથે વારંવાર ગણતરી, ઉમેરવું, બાદ કરવું વગેરે ક્રિયાઓ કરાવવી જોઈએ.

એકમને માટે ઉભી લીટી અને દશકને માટે પુદડી એ ચિહ્નો વાપર્યાં છે; તેને બદલે શિક્ષકોએ કચુકા, મણુકા, કોડી, દિવાસળી વગેરેના એકમ દશકો વાપરવા; અને આ પોથીમાં દર્શાવ્યા મુજબ દરેક આંક બાળકો પાસે તૈયાર કરાવવો.

દરેક આંક પાકો કરાવવા સારૂ ગોખાવવાની જુની પદ્ધતિને સ્થાને પ્રશ્નો પુછીને તથા પ્રત્યક્ષ પલાખાં કરી બતાવીને બાળકોના મનમાં સચોટ ઠસાવવાની આ પદ્ધતિ ઉત્તમ છે. આથી બાળકોનું મગજ પોષાય છે અને બુદ્ધિ ખીલે છે.

અત્રે આપેલા પ્રશ્નો માત્ર નમૂનારૂપ સમજવાના છે એવા બીજાં પ્રશ્નો શિક્ષકોએ ઉપજાવી પૂછવાના છે. બાળપોથી તરીકે કાંકરા, કચુકા વગેરેથી ઘડીઆ બનાવરાવવા એથી બાળકોને બહુ મજા પડશે.

તા. ૧-૧-૧૯.

લી. કર્તા.
બા. ર. શાહ. અને બા. પું. શાહ.

એકડે એક

વસ્તુ	અંક.
।	૧
॥	૨
॥ ।	૩
॥ ॥	૪
॥ ॥ ।	૫
॥ ॥ ॥	૬
॥ ॥ ॥ ।	૭
॥ ॥ ॥ ॥	૮
॥ ॥ ॥ ॥ ।	૯
(॥ ॥ ॥ ॥ ॥)	૧૦

કંઇ નહિ દર્શાવવા માટે ૦ આવું મીંડું કે સૂન્ય મુકાય છે.

ઉપયોગ.

પ્રશ્નો.		જવાબ.
॥ ।	(૨ + ૧)	
॥ ॥	(૨ + ૨)	
॥। ॥	(૩ + ૨)	
॥। ॥।	(૩ + ૩)	
॥ ॥ ॥	(૨ + ૨ + ૨)	
। ॥ ॥।	(૧ + ૨ + ૩)	
॥। ॥। ॥।	(૩ + ૩ + ૩)	
॥ ॥। ॥	(૨ + ૩ + ૨)	
॥। ॥ ॥।	(૩ + ૨ + ૩)	
॥। ॥। ॥	(૩ + ૩ + ૨)	

તમારે માથાં કેટલાં છે ?
તમારે નાક કેટલાં છે ?
તમારે હાથ કેટલા છે ?
તમારે પગ કેટલા છે ?
તમારે આંખો કેટલી છે ?
આંગળીના વેઢા કેટલા છે ?
હાથનાં આંગળાં કેટલાં છે ?
ખુરશીના પાયા કેટલા છે ?
ગાયના પગ કેટલા છે ?
પગનાં આંગળાં કેટલાં છે ?

બે એકડે અગિઆર,

વસ્તુ.	અંક.
⁞⁞ I	૧૧
⁞⁞ II	૧૨
⁞⁞ III	૧૩
⁞⁞ II II	૧૪
⁞⁞ III II	૧૫
⁞⁞ III III	૧૬
⁞⁞ III III I	૧૭
⁞⁞ III III II	૧૮
⁞⁞ III III III	૧૯
⁞⁞ (III III II II) ⁞⁞	૨૦

ઉપયોગ.

પ્રશ્નો. **જવાબ.**

||| (૧૦ + ૩)

||| || (૧૦ + ૫)

|||| |||| (૧૦ + ૮)

(૧૦ + ૧૦)

|| || || || || || || || || ||

||| ||| ||| ||| ||| ||| ||

|||| |||| |||| |||| ||||

||||| ||||| ||||| |||||

| || ||| |||| |||||

|| ||| || ||| || ||| || |||

બે હાથનાં આંગળાં કેટલાં ?

બે પગનાં આંગળાં કેટલાં ?

બે હાથ અને બે પગનાં આંગળાં કેટલાં ?

બે પગ અને એક હાથનાં આંગળાં કેટલાં ?

ત્રણ ખુરશીના પાયા કેટલા ?

ચાર ગાયના પગ કેટલા ?

પાંચ ખાટલાના પાયા કેટલા ?

એક હાથના વેઢા કેટલા ?

૧૯ માં દશક કેટલા ?

૧૯ માં એકમ કેટલા ?

બગડે એકડે એકવીસ.

વસ્તુ.	અંક.
◌ ◌ |	૨૧
◌ ◌ ||	૨૨
◌ ◌ |||	૨૩
◌ ◌ ||||	૨૪
◌ ◌ |||||	૨૫
◌ ◌ ||||| |	૨૬
◌ ◌ ||||| ||	૨૭
◌ ◌ ||||| |||	૨૮
◌ ◌ ||||| ||||	૨૯
◌ ◌ (||||| |||||) ◌	૩૦

ઉપયોગ.

સવાલ.   જવાબ.

||| (૨૦ + ૩)

||| ||| (૨૦ + ૬)

||| ||| || (૨૦ + ૮)

(કંઈ નહિ) (૩૦+૦)

||| ||| ||| ||| ||| ||| ||| ||| ||| |||

|| ||| || ||| || ||| || ||| || |||

|||| |||| |||| |||| |||| |||| |||| ||

||||| ||||| ||||| ||||| ||||| |||||

જમણા હાથના વેઢા કેટલા ?

ડાબા હાથના વેઢા કેટલા ?

બંને હાથના વેઢા કેટલા ?

તમારા મોંઢામાં દાંત કેટલા છે ?

૮ પૈસાની પ્રાઇઓ કેટલી ?

૭ આનાના પૈસા કેટલા ?

૨૬ પછી કઈ સંખ્યા આવે ?

૨૬ પહેલાં કઈ સંખ્યા આવે ?

૨૪ બોરમાં ૧ નાખીએ તો કેટલાં થાય ?

૨૪ બોરમાંથી ૧ ખાઈએ તો કેટલાં રહે ?

૨૭ દાડમમાં ૨ નાખીએ તો કેટલાં થાય ?

૨૭ દાડમમાંથી ૨ આપીએ તો કેટલાં રહે ?

તગડે એકડે એકત્રીસ.

વસ્તુ.	અંક.
⁞ ⁞ ⁞ I	૩૧
⁞ ⁞ ⁞ II	૩૨
⁞ ⁞ ⁞ III	૩૩
⁞ ⁞ ⁞ IIII	૩૪
⁞ ⁞ ⁞ IIII I	૩૫
⁞ ⁞ ⁞ IIII II	૩૬
⁞ ⁞ ⁞ IIII III	૩૭
⁞ ⁞ ⁞ IIII IIII	૩૮
⁞ ⁞ ⁞ IIII IIII I	૩૯
⁞ ⁞ ⁞ (IIII IIII II) ⁞	૦

ઉપયોગ.

સવાલ. **જવાબ.**

⁞⁞ ⁞⁞ ⁞⁞ ııı ııı (૩૦ + ૬)

⁞⁞ ⁞⁞ ⁞⁞ ııı ııı ııı (૩૦ + ૯)

⁞⁞ ⁞⁞ ıı ııı ıııı ı ıııı

⁞⁞ ⁞⁞ ⁞⁞ ⁞⁞

ıııı ıııı ıııı ıııı ıııı ıııı ıııı ıııı ıııı ıııı

ııııı ııııı ııııı ııııı ııııı ııııı ııııı ııııı

૩૨ પછી કઈ સંખ્યા આવે ?

૩૨ પહેલાં કઈ સંખ્યા આવે ?

૩૩ ટોપીઓમાં ૧ ઉમેરીએ તો કેટલી થાય ?

૩૩ ટોપીઓમાંથી ૧ ખોવાઈ જાય તો કેટલી રહે ?

૩૪ પેનોમાં ૨ પેનો નાખીએ તો કેટલી થાય ?

૩૪ પેનોમાં ૨ ભાગી જાય તો આખી કેટલી રહે ?

૩૫ ગાયોમાં ૩ વધારીએ તો કેટલી થાય ?

૩૫ બળદોમાંથી ૩ વેચીએ તો કેટલા રહે ?

૩૬ માં દશક કેટલા છે ?

૩૬ માં એકમ કેટલા છે ?

આ આંકમાં બે સરખા આંકડાની સંખ્યા કઇ ?

ઓગણ ચાળીસ કેમ લખાય ?

૩૧ થી ૪૦ સુધી સવળા બોલી જાઓ ?

૪૦ થી ૩૧ સુધી અવળા બોલી જાઓ ?

ચોગડે એકડે એકતાળીસ.

વસ્તુ.	અંક.
0 0 0 0 |	૪૧
0 0 0 0 ||	૪૨
0 0 0 0 |||	૪૩
0 0 0 0 ||| |	૪૪
0 0 0 0 ||| ||	૪૫
0 0 0 0 ||| |||	૪૬
0 0 0 0 ||| ||| |	૪૭
0 0 0 0 ||| ||| ||	૪૮
0 0 0 0 ||| ||| |||	૪૯
0 0 0 0 (||| ||| ||||) 0	૫૦

ઉપયોગ.

સવાલ. **જવાબ.**

||| || (૪૦ + ૫)

|||| |||| (૪૦ + ૮)

||||| ||||| ||| (૪૦ + ૩)

||| |||| ||| ||| ||| (૪૦ + ૬)

||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| |||||

|||| ||||| |||| ||||| |||| ||||| |||| ||||| |||| |||||

૪૮ પછી કઈ સંખ્યા આવે ?

૪૯ પહેલાં કઈ સંખ્યા આવે ?

૪૮ માં દશક કેટલા છે ?

૪૮ માં એકમ કેટલા છે ?

૪૭ બોરમાં ૩ નાખીએ તો કેટલાં થાય ?

૪૭ બોરમાંથી ૩ ખાઈએ તો કેટલાં રહે ?

૪૫ કેરીમાં ૪ નાખીએ તો કેટલી થાય ?

૪૫ કેરીમાંથી ૪ ખાઇએ તો કેટલી રહે ?

સુડતાળીસ કેમ લખાય ?

આ આંકમાં બે સરખા આંકડાની સંખ્યા કઈ ?

૪૦ + ૨ + ૨ + ૨ + ૨ + ૨ =

૫૦ − ૨ − ૨ − ૨ − ૨ − ૨ =

૪૧ થી ૫૦ સુધી સવળા બોલી જાઓ.

૫૦ થી ૪૧ સુધી અવળા બોલી જાઓ.

પાંચડે એકડે એકાવન.

વસ્તુ.	અંક.
0 0 0 0 0 |	૫૧
0 0 0 0 0 ||	૫૨
0 0 0 0 0 |||	૫૩
0 0 0 0 0 ||||	૫૪
0 0 0 0 0 |||| |	૫૫
0 0 0 0 0 |||| ||	૫૬
0 0 0 0 0 |||| |||	૫૭
0 0 0 0 0 |||| ||||	૫૮
0 0 0 0 0 |||| |||| |	૫૯
0 0 0 0 0 (|||| |||| ||) 0	૬૦

ઉપયોગ.

સવાલ. **જવાબ.**

||| || (૫૦ + ૫)

|| || || || || || || ||

||| |||| ||| |||| ||||

૫૦ + ૩ + ૩ + ૩

૬૦ − ૩ − ૩ − ૩

૫૩ ખુરશીઓમાં ચાર નાખીએ તો કેટલી થાય ?

૫૭ ખુરશીઓમાંથી ચાર લઇએ તો કેટલી રહે ?

૫૫ પેટીઓમાં ૫ નાખીએ તો કેટલી થાય ?

૫૫ પેટીઓમાંથી ૫ લઇએ તો કેટલી રહે ?

૬૦ માં દશક કેટલા છે ?

૬૦ માં એકમ કેટલા છે ?

૫ દશક અને ૫ એકમ લખો.

બે સરખા આંકડાની આ આંકમાં સંખ્યા લખો.

સત્તાવન લખી દેખાડો.

૫૭ માં પાંચડાની કીંમત લખો.

૫૭ અને ૫૯ ની વચ્ચે કઇ સંખ્યા આવી.

૫૧ થી ૬૦ સુધીમાં બેકી સંખ્યા બોલો.

૫૧ થી ૬૦ સુધીમાં સવળા ગણી જાઓ.

૬૦ થી ૫૧ સુધી અવળા ગણી જાઓ.

છગાડે એકડે એકસઠ.

વસ્તુ.	અંક.
⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ l	૬૧
⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ll	૬૨
⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ lll	૬૩
⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ llll	૬૪
⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ lll, ll	૬૫
⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ lll lll	૬૬
⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ lll lll l	૬૭
⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ llll llll	૬૮
⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ lll lll lll	૬૯
⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ ⁞ (llll lll lll) ⁞	૦

ઉપયોગ.

સવાલ. **જવાબ.**

⁝⁝ ⁝⁝ ⁝⁝ ⁝⁝ ⁝⁝ ⁝⁝ ||| (૬૦ + ૩)

⁝⁝ ⁝⁝ ⁝⁝ ⁝⁝ ⁝⁝ ⁝⁝ ||| ||| ||| (૬૦ + ૯)

⁝⁝ ⁝⁝ ⁝⁝ ⁝⁝ ⁝⁝ ⁝⁝ ⁝⁝

⁝⁝ ⁝⁝ ⁝⁝ ⁝⁝ ||| ||| |||| ⁝⁝ ||||

૬૦ + ૪ + ૪ + ૨ =

૭૦ − ૪ − ૪ − ૨ =

૬૩ પૈસામાં ૪ નાખીએ તો કેટલા થાય ?

૬૫ પૈસામાંથી ૪ આપીએ તો કેટલા રહે ?

૬૪ પાઇઓમાં ૫ નાખીએ તો કેટલી થાય ?

૬૮ પાઈઓમાંથી ૫ લઈએ તો કેટલી રહે ?

૬૫ માં દશક કેટલા છે ?

૬૫ માં એકમ કેટલા છે ?

૬૯ પછી કઈ સંખ્યા આવે ?

૬૯ પહેલાં કઇ સંખ્યા આવે ?

આ આંકમાં સરખા એકમ દશકવાળી સંખ્યા કઈ?

૬૫ અને ૬૭ વચ્ચેની સંખ્યા કઇ ?

૬૧ થી ૭૦ સુધીમાં એકી સંખ્યા બોલો.

૬૧ થી ૭૦ સુધીમાં બેકી સંખ્યા બોલો.

૬૧ થી ૭૦ સુધી સવળા બોલી જાઓ.

૭૦ થી ૬૧ સુધી અવળા બોલી જાઓ.

સાતડે એકડે ઇકોતેર.

વસ્તુ.	આંક.
|	૭૧
||	૭૨
|||	૭૩
||||	૭૪
||| ||	૭૫
||| |||	૭૬
||| ||||	૭૭
|||| ||||	૭૮
||| ||| |||	૭૯
(||| |||| |||)	૮૦

ઉપયોગ.

સવાલ. **જવાબ.**

||| ||| (૭૦ + ૬)

|| || (૭૦ + ૪)

|||| ||| ||| ||| (૭૦+ ૩)

૭૦ + ૫ + ૫

૮૦ – ૫ – ૫.

૭૦ પછી કઇ સંખ્યા આવે ?

૭૦ પહેલાં કઇ સંખ્યા આવે ?

૭૬ નારંગીમાં ૪ નાખીએ તો કેટલી થાય ?

૭૬ નારંગીમાંથી ૪ કાઢીએ તો કેટલી રહે ?

૭૨ સફરજનમાં ૫ ઉમેરીએ તો કેટલાં થાય ?

૭૭ સફરજનમાંથી ૫ આપીએ તો કેટલાં રહે ?

૭૯ માં દશક કેટલા છે ?

૭૯ માં એકમ કેટલા છે ?

૭૩ અને ૭૫ વચ્ચે કઇ સંખ્યા આવે ?

ઇઠોતેર લખી દેખાડો.

૭૧ થી ૮૦ સુધીમાં એકી સંખ્યા બોલો ?

૭૧ થી ૮૦ સુધીમાં બેકી સંખ્યા બોલો ?

૭૧ થી ૮૦ સુધી સવળા ગણી જાઓ.

૮૦ થી ૭૧ સુધી અવળા ગણી જાઓ.

આઠડે એકડે એકાસી.

વસ્તુ.	અંક.
l	૮૧
ll	૮૨
lll	૮૩
llll	૮૪
lll ll	૮૫
lll lll	૮૬
lll llll	૮૭
llll llll	૮૮
lll lll lll	૮૯
(lll llll lll)	૯૦

ઉપયોગ.

સવાલ. **જવાબ.**

||| ||| (૮૦+૬)

|||| |||| (૮૦+૮)

|| || || || || || (૮૦+૨)

(કંઇ નહિ) (૯૦+૦)

૮૦ + ૨ + ૩ + ૨ + ૩

૯૦ − ૩ − ૨ − ૩ − ૨

૮૫ બોરમાં ૩ નાખીએ તો કેટલાં થાય ?

૮૫ બોરમાંથી ૩ કાઢીએ તો કેટલાં રહે ?

૮૬ બદામોમાં ૪ નાખીએ તો કેટલી થાય ?

૮૬ બદામોમાંથી ૪ કાઢીએ તો કેટલી રહે ?

૮૪ કચુકામાં ૫ નાખીએ તો કેટલા થાય ?

૮૮ કચુકામાંથી ૫ આપીએ તો કેટલા રહે ?

૯૦ માં દશક કેટલા છે ?

૯૦ માં એકમ કેટલા છે ?

આ આંકમાં સરખા એકમ દશકવાળી સંખ્યા કઈ ?

૮૫ સંખ્યાના આંકડા ઉલટાવીને લખો.

૮૮ માં પહેલા આંકડાની કીંમત શી ?

૮૮ માં બીજા આંકડાની કીંમત શી ?

૮૫ અને ૮૭ વચ્ચેની સંખ્યા કઈ ?

૮૩ પછી કઈ સંખ્યા આવે ?

નવડે એકડે એકાણું.

વસ્તુ.	અંક.
l	૯૧
ll	૯૨
lll	૯૩
ll ll	૯૪
lll ll	૯૫
lll lll	૯૬
llll lll	૯૭
llll llll	૯૮
lll lll lll	૯૯
(llll lll lll)	૧૦૦

ઉપયોગ.

સવાલ. **જવાબ.**

|||| (૯૦+૪)

|||| ||| (૯૦+૭)

(કંઈ નહિ), (કંઈ નહિ).

૯૦ + ૧ + ૨ + ૩ + ૪ =

૧૦૦ − ૧ − ૨ − ૩ − ૪ =

૯૫ રૂપિઆમાં ૪ નાખું તો કેટલા થાય ?

૯૫ રૂપિઆમાંથી ૪ આપું તો કેટલા રહે ?

૯૩ રૂપિઆમાં ૫ નાખું તો કેટલા થાય ?

૯૮ રૂપિઆમાંથી ૫ આપું તો કેટલા રહે ?

૯૯ માં દશક કેટલા ?

૯૬ માં એકમ કેટલા ?

૯૫ પહેલાં કઈ સંખ્યા આવે ?

૯૫ અને ૯૭ વચ્ચે કઇ સંખ્યા આવે ?

૯૪ ના આંકડા ફેરવીને લખો.

સત્તાણું લખી દેખાડો.

૯૧ થી ૧૦૦ સુધીમાં બેકી સંખ્યા બોલો.

૯૧ થી ૧૦૦ સુધીમાં એકી સંખ્યા બોલો.

૯૧ થી ૧૦૦ સુધી સવળા ગણી જાઓ.

૧૦૦ થી ૯૧ સુધી અવળા ગણી જાઓ.

એકડા.				
૧	૧૧	૨૧	૩૧	૪૧
૨	૧૨	૨૨	૩૨	૪૨
૩	૧૩	૨૩	૩૩	૪૩
૪	૧૪	૨૪	૩૪	૪૪
૫	૧૫	૨૫	૩૫	૪૫
૬	૧૬	૨૬	૩૬	૪૬
૭	૧૭	૨૭	૩૭	૪૭
૮	૧૮	૨૮	૩૮	૪૮
૯	૧૯	૨૯	૩૯	૪૯
૧૦	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦

એકડા.				
૫૧	૬૧	૭૧	૮૧	૯૧
૫૨	૬૨	૭૨	૮૨	૯૨
૫૩	૬૩	૭૩	૮૩	૯૩
૫૪	૬૪	૭૪	૮૪	૯૪
૫૫	૬૫	૭૫	૮૫	૯૫
૫૬	૬૬	૭૬	૮૬	૯૬
૫૭	૬૭	૭૭	૮૭	૯૭
૫૮	૬૮	૭૮	૮૮	૯૮
૫૯	૬૯	૭૯	૮૯	૯૯
૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	૧૦૦

એક એકું એકા.

વસ્તુ.	આંક.		
।	૧	૧	૧
। ।	૨	૧	૨
। । ।	૩	૧	૩
। । । ।	૪	૧	૪
। । । । ।	૫	૧	૫
। । । । । ।	૬	૧	૬
। । । । । । ।	૭	૧	૭
। । । । । । । ।	૮	૧	૮
। । । । । । । । ।	૯	૧	૯
। । । । । । । । । ।	૧૦	૧	૧૦

ઉપયોગ.

સવાલ. જવાબ.

\+ + + + + + + +

\- - - - - -

× × × × × × × × ×

મ મ મ મ મ મ

ત ત ત ત ત ત ત

ન ન ન ન ન ન ન ન

લ લ લ લ લ લ લ લ લ

વ વ વ વ વ

૧ પેનનો ૧ પૈસો બેસે તો ૬ પેનનું શું ?

૧ કાગળની ૧ પાઈ બેસે તો ૮ કાગળનું શું ?

૧ છોકરાને ૧ પતાસું આપીએ ૧૦ છોકરાને કેટલાં ?

૭ છોકરાની ટોપી કેટલી ?

૮ છોકરાનાં માથાં કેટલાં ?

૬ છોંકરાનાં નાક કેટલાં ?

૩ છોકરાનાં પેટ કેટલાં ?

૨ છોકરાનાં મોઢાં કેટલાં ?

હરરોજ ૧ પૈસો વાપરીએ તો ૭ દિવસમાં કેટલા પૈસા વપરાય?

હરરોજ ૧ પાઇ વાપરીએ તો ૪ દિવસમાં શું વપરાય ?

આઠ એકું લખો.

નવ એકું લખો.

એક દુ દુય.

વસ્તુ,	આંક,
ll	૧ ૨ ૨
ll ll	૨ ૨ ૪
ll ll ll	૩ ૨ ૬
ll ll ll ll	૪ ૨ ૮
ll ll ll ll ll	૫ ૨ ૧૦
ll ll ll ll ll ll	૬ ૨ ૧૨
ll ll ll ll ll ll ll	૭ ૨ ૧૪
ll ll ll ll ll ll ll ll	૮ ૨ ૧૬
ll ll ll ll ll ll ll ll ll	૯ ૨ ૧૮
ll ll ll ll ll ll ll ll ll ll	૧૦ ૨ ૨૦

ઉપયોગ.

સવાલ, **જવાબ.**

++ ++ ++ (૩×૨)

= = = = (૪×૨)

×× ×× ×× ×× ×× (૫×૨)

ll ll ll ll ll ll ll ll (૮×૨)

કક કક કક કક કક કક (૬×૨)

ટટ ટટ ટટ ટટ ટટ (૫×૨)

૬ છોકરાના હાથ કેટલા? (૬×૨)

૭ છોકરાના પગ કેટલા? (૭×૨)

૮ છોકરાની આંખો કેટલી? (૮×૨)

૯ છોકરાના કાન કેટલા? (૯×૨)

૧૦ કાગડાની પાંખો કેટલી? (૧૦×૨)

૬ કબુતરના પગ કેટલા? (૬×૨)

૫ ગાયનાં શીંગડાં કેટલાં? (૫×૨)

૬ ગાયનાં પૂછડાં કેટલાં? (૬×૧)

૮ કુતરાના કાન કેટલા? (૮×૨)

૮ કુતરાની પૂછડીઓ કેટલી? (૮×૧)

૭ પોપટની પાંખો કેટલી? (૭×૨)

૭ ચકલીની ચાંચો કેટલી? (૭×૧)

૧ પૈસાના બે અધેલા તો ૬ પૈસાના અધેલા?

૧ રૂપિઆના બે અડધા તો ૫ રૂ. ના અડધા?

એક તરી ત્રણ.

વસ્તુ.	આંક.
ııı	૧ ૩ ૩
ııı ııı	૨ ૩ ૬
ııı ııı ııı	૩ ૩ ૯
ııı ııı ııı ııı	૪ ૩ ૧૨
ııı ııı ııı ııı ııı	૫ ૩ ૧૫
ııı ııı ııı ııı ııı ııı	૬ ૩ ૧૮
ııı ııı ııı ııı ııı ııı ııı	૭ ૩ ૨૧
ııı ııı ııı ııı ııı ııı ııı ııı	૮ ૩ ૨૪
ııı ııı ııı ııı ııı ııı ııı ııı ııı	૯ ૩ ૨૭
ııı ııı ııı ııı ııı ııı ııı ııı ııı ııı	૧૦ ૩ ૩૦

ઉપયોગ.

સવાલ. **જવાબ.**

સવાલ.	જવાબ.
ııı ııı ııı ııı ııı	(૫×૩)
≡ ≡ ≡ ≡	(૪×૩)
+++ +++ +++ +++ +++ +++	(૬×૩)
××× ××× ×××	(૩×૩)

૩ + ૩ + ૩ + ૩ + ૩ + ૩ + ૩ + ૩ + ૩ + ૩ =
૨ + ૨ + ૨ + ૨ + ૨ + ૨ + ૨ + ૨ + ૨ + ૨ =
૮ પૈસાની પાઈઓ કેટલી ?
૭ આંગળીના વેઢા કેટલા ?
૧ પૈસાનાં ૩ જામફળ તો ૯ પૈસાનાં કેટલાં ?
૧ પૈસાની ૩ પેન તો ૬ પૈસાની કેટલી ?
૧ છોકરાને ૩ પતાસાં મળે તો ૧૦ છોકરાંને કેટલાં ?
૧ છોકરાને ૩ પૈસા આપીએ તો ૭ છોકરાને કેટલા ?
૧ ચોપડીના ૩ આનાં તો ૪ ચોપડીનું શું ?
૧ ચોપડીના ૩ રૂપિઆ તો ૩ ચોપડીનું શું ?
૧૫ બોરમાંથી દરેકને ૩ આપતાં કેટલાને પહોંચે ?
૨૭ પતાસાંમાંથી દરેકને ૩ આપતાં કેટલાને પહોંચે ?
૨૪ પતાસાં ૮ છોકરા વચ્ચે વહેંચીએ તો દરેકને શું આવે ?
ત્રણ ત્રણની ૭ ઢગલીઓ કરવી હોય તો કેટલા કચુકા જોઇએ
૧૮ કેળાંમાં ૩ ઉમેરીએ તો કેટલાં થાય ?
૧૮ કેળાંમ થી ૩ ખાઈએ તો કેટલાં રહે ?

એક ચોક ચાર.

વસ્તુ.	આંક.		
IIII	૧	૪	૪
IIII IIII	૨	૪	૮
IIII IIII IIII	૩	૪	૧૨
IIII IIII IIII IIII	૪	૪	૧૬
IIII IIII IIII IIII IIII	૫	૪	૨૦
IIII IIII IIII IIII IIII IIII	૬	૪	૨૪
IIII IIII IIII IIII IIII IIII IIII	૭	૪	૨૮
IIII IIII IIII IIII IIII IIII IIII IIII	૮	૪	૩૨
IIII IIII IIII IIII IIII IIII IIII IIII IIII	૯	૪	૩૬
IIII IIII IIII IIII IIII IIII IIII IIII IIII IIII	૧૦	૪	૪૦

ઉપયોગ.

સવાલ. **જવાબ.**

|||| |||| |||| |||| |||| |||| |||| (૭×૪)

≣ ≣ ≣ ≣ ≣ ≣ (૬×૪)

૪ + ૪ + ૪ + ૪ + ૪ + ૪ + ૪ + ૪ (૮×૪)

૪ + ૪ + ૪ + ૪ + ૪ + ૪ + ૪ + ૪ + ૪ (૯×૪)

૩ ખુરશીના પાયા કેટલા ?

૫ ગાયના પગ કેટલા ?

૬ આનાના પૈસા કેટલા ?

૪ રૂપિઆની પાવલીઓ કેટલી ?

૧ છોકરાની ફી ૪ પસા હોય તો ૯ છોકરાની કેટલી ?

૧ છોકરાને ૪ પતાસાં આપીએ તો ૭ ને કેટલાં ?

૧ ચોપડીના ૪ પૈસા તો ૨૮ પૈસાની કેટલી ચોપડી ?

૩૨ પતાસાં ૮ છોકરાને વહેંચતાં દરેકને કેટલાં મળે ?

૨૦ દાડમમાં ૪ નાખીએ તો કેટલાં થાય ?

૨૦ દાડમમાંથી ૪ વેચીએ તો કેટલાં રહે ?

૨૦ + ૪ + ૪ + ૪ =

૩૬ − ૪ − ૪ − ૪ =

ચારચારની આઠ ઢગલીઓમાં કેટલા મણકા થાય ?

ત્રણ ત્રણની આઠ ઢગલીઓમાં કેટલા મણકા થાય ?

ચોકનો ઘડીઓ સવળો બોલી જાઓ.

ચોકનો ઘડીઓ અવળો બોલી જાઓ.

એક પંચુ પાંચ.

વસ્તુ. — આંક.

||||| — ૧ ૫ ૫

||||| ||||| — ૨ ૫ ૧૦

||||| ||||| ||||| — ૩ ૫ ૧૫

||||| ||||| ||||| ||||| — ૪ ૫ ૨૦

||||| ||||| ||||| ||||| ||||| — ૫ ૫ ૨૫

||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| — ૬ ૫ ૩૦

||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| — ૭ ૫ ૩૫

||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| — ૮ ૫ ૪૦

||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| — ૯ ૫ ૪૫

||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| ||||| — ૧૦ ૫ ૫૦

ઉપયોગ.

સવાલ. — **જવાબ.**

IIIII IIIII IIIII IIIII IIIII — (૫×૫)

☰ ☰ ☰ ☰ ☰ ☰ — (૬×૫)

૫+૫+૫+૫+૫+૫+૫+૫+૫+૫=

૫૦−૫−૫−૫−૫−૫−૫−૫−૫−૫=

૫ + ૬ = ૬ + ૫ — (૨ × ૫ +૧)

૫ + ૭ = ૭ + ૫ — (૨ × ૫ +૨)

બે હાથનાં આંગળાં કેટલાં — (૨ × ૫)

હાથ પગનાં આંગળાં કેટલાં — (૪ × ૫)

૧ ચોપડીના ૫ પૈસા તો ૯ નું શું — (૯ × ૫)

૧ છોકરાને ૫ પતાસાં તો ૮ ને કેટલાં — (૮ × ૫)

૩૫ રૂપિઆમાં કેટલા નાખીએતો ૪૦ થાય ?

કેટલા બોરમાં ૫ નાખીએતો ૨૦ થાય ?

પાંચપાંચની ૭ ઢગલીઓમાં કેટલા મણકા હોય ?

૪૫ પતાસાંમાંથી પાંચ પાંચ કેટલા છોકરાને અપાય ?

૧ ટોપીના ૫ રૂ. બેસેતો ૨૦ રૂ.માંથી કેટલી ટોપી આવે ?

૧ ઘોડો ૫ શેર ચણા ખાયતો ૮ ઘોડાને કેટલાચણા જોઇએ?

કેટલાં પંચાં ૪૦ થાય ?

કેટલાં ચોકુ ૪૦ થાય ?

પંચાનો ઘડીઓ સવળો બોલીજાઓ.

પંચાનો ઘડીઓ અવળો બોલી જાઓ.

એક છક્કુ છ.

વસ્તુ.	આંક.
||||||	૧ ૬ ૬
|||||| ||||||	૨ ૬ ૧૨
|||||| |||||| ||||||	૩ ૬ ૧૮
|||||| |||||| |||||| ||||||	૪ ૬ ૨૪
|||||| |||||| |||||| |||||| ||||||	૫ ૬ ૩૦
|||||| |||||| |||||| |||||| |||||| ||||||	૬ ૬ ૩૬
|||||| |||||| |||||| |||||| |||||| |||||| ||||||	૭ ૬ ૪૨
|||||| |||||| |||||| |||||| |||||| |||||| |||||| ||||||	૮ ૬ ૪૮
|||||| |||||| |||||| |||||| |||||| |||||| |||||| |||||| ||||||	૯ ૬ ૫૪
|||||| |||||| |||||| |||||| |||||| |||||| |||||| |||||| |||||| ||||||	૧૦ ૬ ૬૦

ઉપયોગ.

સવાલ. **જવાબ.**

||||| ||||| ||||| ||||| (૪ × ૬)
૬ + ૬ + ૬ + ૬ + ૬ (૫ × ૬)
૪૮ − ૬ − ૬ − ૬ − ૬ − ૬ − ૬
૬ + ૭ = ૭ + ૬ (૨×૬+૧)
૫ + ૬ = ૬ + ૫ (૨×૬−૧)
૬ + ૮ = ૮ + ૬ (૨×૬+૨)
પાંચ છકડાં કેરી કેટલી થાય?
ચાર પંચકડાં કેરી કેટલી થાય?
૧ નારંગીના ૬ પૈસા તો ૯ નારંગીનું શું?
૧ દાડમના ૬ પૈસા તો ૭ દાડમનું શું?
૬ પૈસાનું ૧ દાડમ મળે તો ૪૨ પૈસાનાં કેટલાં?
૬ પૈસાની ૧ નારંગી મળેતો ૩૦ પૈસાની કેટલી આવે
૮ સ્લેટોના ૪૮ પૈસા તો ૧ સ્લેટનું શું?
દરેકને છછ પેંડા આપતાં ૬૦ પેંડા કેટલાને પહોંચે?
૩૬ માં કેટલા નાખીએ તો ૪૨ થાય?
૩૦ માંથી કેટલા કાઢીએ તો ૨૪ રહે?
કેટલા છકે ૫૪ થાય?
૧ નાળિએરના ૬ પૈસા પડે ૧૧ નાળિએરનું શું?
છકનો ઘડીઓ સવળો બોલી જાઓ.
છકનો ઘડીઓ અવળો બોલી જાઓ.

એકુ સત્તુ સાત.

વસ્તુ. — આંક.

||||||| — ૧ ૭ ૭

||||||| ||||||| — ૨ ૭ ૧૪

||||||| ||||||| ||||||| — ૩ ૭ ૨૧

||||||| ||||||| ||||||| ||||||| — ૪ ૭ ૨૮

||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| — ૫ ૭ ૩૫

||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| — ૬ ૭ ૪૨

||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| — ૭ ૭ ૪૯

||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| — ૭ ૮ ૫૬

||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| — ૭ ૯ ૬૩

||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| ||||||| — ૭ ૧૦ ૭૦

ઉપયોગ.

સવાલ. **જવાબ.**

ıııııı ıııııı ıııııı ıııııı (૪ × ૭)

૭+૭+૭+૭+૭+૭+૭+૭ (૮ × ૭)

૭૦–૭–૭–૭–૭–૭–૭–૭–૭–૭

૫૬+૭+૭+૭

૭ + ૮ = ૮ + ૭ (૨ × ૭ + ૧)

૭ + ૯ = ૯ + ૭ (૨ × ૭ + ૨)

૭ + ૮ + ૯ (૩ × ૭ + ૧ + ૨)

૬ + ૭ + ૮ (૩ × ૭)

અઠવાડિઆના વાર કેટલા ?

૪ અઠવાડિઆના વાર કેટલા ?

૧ બાળપોથીના ૭ પૈસા તો ૯ બાળપોથીનું શું ?

૭ પૈસાની ૧ સ્લેટ તો ૬૩ પૈસાની કેટલી સ્લેટો ?

એક લાઇનમાં ૭ છોકરા બેસે તો ૪ લાઈનમાં કેટલા બેસે?

કેટલા સત્તુ ઓગણપચાસ થાય ?

૫૬માં કેટલા નાખીએ તો ૬૩ થાય ?

૫૬ માંથી કેટલા કાઢીએ તો ૪૯ રહે ?

૧ નાળિએરના ૭ પૈસા બેસેતો ૧૧ નાળિએરનું શું ?

સાત સાત મણકાની ૬ ઢગલીમાં કેટલા હોય ;

સત્તાનો ઘડીઓ સવળો બોલી જાઓ.

સત્તાનો ઘડીઓ અવળો બોલી જાઓ.

એક અઠ્ઠુ આઠ.

વસ્તુ.	આંક.
*૮	૧ ૮ ૮
૮+૮	૨ ૮ ૧૬
૮+૮+૮	૩ ૮ ૨૪
૮+૮+૮+૮	૪ ૮ ૩૨
૮+૮+૮+૮+૮	૫ ૮ ૪૦
૮+૮+૮+૮+૮+૮	૬ ૮ ૪૮
૮+૮+૮+૮+૮+૮+૮	૭ ૮ ૫૬
૮+૮+૮+૮+૮+૮+૮+૮	૮ ૮ ૬૪
૮+૮+૮+૮+૮+૮+૮+૮+૮	૯ ૮ ૭૨
૮+૮+૮+૮+૮+૮+૮+૮+૮+૮	૧૦ ૮ ૮૦

* ૮, ૯, ૧૦ ના આંકમાંવસ્તુ માટે યોજેલાં ચિહ્નોનો સમુદાય સમાય તેમ નથી તેથી ૮, ૯, ૧૦ અંક ચિહ્ન દાખલ કર્યાં છે. પણ શિક્ષક તો તેને ઠામે વસ્તુઓજ દાખલ કરવી.

ઉપયોગ.

સવાલ.		જવાબ.
|||||||| |||||||| ||||||||		(૩×૮)
૮ + ૮ + ૮ + ૮ + ૮ + ૮		(૬×૮)
૮ + ૯ + ૭	=	(૩×૮)
૮ + ૯ = ૯ + ૮	=	(૨×૮+૧)
૮ + ૭ = ૭ + ૮	=	(૨×૮−૧)
૮+૧૦ = ૧૦+૮	=	(૨×૮+૨)

૪૮ + ૮ + ૮ + ૮

૭૨ − ૮ − ૮ − ૮

૧ રૂપિઆની બે આની કેટલી ?

૭ રૂપિઆની બે આની કેટલી ?

૧ શેરનાં નવટાંકાં કેટલાં ?

૮ શેરનાં નવટાંકાં કેટલાં ?

૬ બે આનીના પૈસા કેટલા ?

૧ સ્લેટના ૮ પૈસા તો ૯ સ્લેટનું શું ?

૧ ચોપડીના ૮ પૈસા તો ૪૦ પૈસાની કેટલી ચોપડીઆવે?

૭૨ પૈસાની બે આનીઓ કેટલી થાય ?

આઠ આઠની પાંચ ઢગલીઓમાં કચુકા કેટલા થાય ?

૫૬ માં કેટલા નાખીએ તો ૬૪ થાય ?

૮૦ પતાસાં ૮ છોકરાને વહેંચતાં દરેકને શું આવે ?

અઠ્ઠાનો ઘડીઓ અવળો બોલી જાઓ.

એક નવું નવ.

વસ્તુ.	આંક.
*૯	૧ ૯ ૯
૯+૯	૨ ૯ ૧૮
૯+૯+૯	૩ ૯ ૨૭
૯+૯+૯+૯	૪ ૯ ૩૬
૯+૯+૯+૯+૯	૫ ૯ ૪૫
૯+૯+૯+૯+૯+૯	૬ ૯ ૫૪
૯+૯+૯+૯+૯+૯+૯	૭ ૯ ૬૩
૯+૯+૯+૯+૯+૯+૯+૯	૮ ૯ ૭૨
૯+૯+૯+૯+૯+૯+૯+૯+૯	૯ ૯ ૮૧
૯+૯+૯+૯+૯+૯+૯+૯+૯+૯	૧૦ ૯ ૯૦

* પૃષ્ઠ ૩૮ નીચેની સુચના જુઓ.

ઉપયોગ.

સવાલ.	જવાબ.
૯ + ૯ + ૯ + ૯ + ૯	(૫×૯)
૯ + ૧૦ = ૧૦ + ૯	(૨ ×૯+ ૧)
૯ + ૮ + ૧૦	(૩×૯)
૮ + ૯ + ૧૦	(૩×૯)

૩૬ + ૯ + ૯ + ૯ + ૯
૬૩ − ૯ − ૯ − ૯ − ૯
૩૬ માં કેટલા નાખીએ તો ૬૩ થાય ?
નવ નવની ૭ ઢગલીમાં કેટલા મણકા થાય ?
૭૨ પતાસાંમાંથી નવ નવ આપતાં કેટલાને અપાય ?
૧ દાડમના ૯ પૈસા બેસેતો ૫ દાડમનું શું ?
૧ ચોપડીના ૯ આના પડે તો ૬ ચોપડીનું શું ?
૧ ટોપીના ૯ આના પડે તો ૮ ટોપીનું શું !
૭૨ માં કેટલા નાંખીએ તો ૮૧ થાય ?
૮૧ માં ૯ કેટલીવાર છે ?
છ નવાં અને આઠ નવાં વચ્ચેનું પલાખું લખો
કેટલાં નવાં ૬૩ થાય ?
૧ સ્લેટના ૯ પૈસા પડે તો ૧૧ સ્લેટનું શું ?
પાંચ નવાં અને નવ પંચામાં ફેર શો ?
ચાર નવાં અને નવ ચોકમાં ફેર શો ?
નવાનો ઘડીઓ અવળો બોલી જાઓ.

એક દાને દશ.

વસ્તુ.	આંક.
*૧૦	૧ ૧૦ ૧૦
૧૦+૧૦	૨ ૧૦ ૨૦
૧૦+૧૦+૧૦	૩ ૧૦ ૩૦
૧૦+૧૦+૧૦+૧૦	૪ ૧૦ ૪૦
૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦	૫ ૧૦ ૫૦
૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦	૬ ૧૦ ૬૦
૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦	૭ ૧૦ ૭૦
૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦	૮ ૧૦ ૮૦
૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦	૯ ૧૦ ૯૦
૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+૧૦+ ૧૦+૧૦	૧૦ ૧૦ ૧૦૦

* પૃષ્ઠ ૩૮ નીચેની સુચના જુઓ.

ઉપયોગ.

સવાલ.	જવાબ.
૧૦ + ૧૦ + ૧૦ + ૧૦ + ૧૦	(૫×૧૦)
૫+૫+૫+૫+૫+૫+૫+૫+૫+૫	(૧૦×૫)
૧૦+૧૧ = ૧૧+૧૦	(૨×૧૦+૧)
૧૦+૧૧ + ૯	(૩×૧૦)
૪૦ + ૧૦ + ૧૦ + ૧૦ + ૧૦	
૮૦ – ૧૦ – ૧૦ – ૧૦ – ૧૦	
દશ દશની ૭ ઢગલીમાં કેટલા કચુકા થાય ?	
૮૦ પતાસાંમાંથી દરેકને ૮ આપતાં કેટલાને અપાય ?	
૭૨ પતાસાંમાંથી દરેકને ૧૦ આપતાં કેટલાં વધે ?	
૭૨ પતાસાંમાંથી દરેકને ૧૦ આપતાં કેટલાને અપાય ?	
૬૦ માં કેટલા નાખવાથી ૧૦૦ થાય છે ?	
૧૦૦ માં ૧૦ કેટલીવાર રહેલા છે ?	
૧૦૦ ના દશક કેટલા થાય ?	
૮૦ ના દશક કેટલા થાય ?	
સાત દાન અને દાએ સત્તે એ બેમાં ફેર શો ?	
૧ ટોપીના ૧૦આના તો ૭૦આનામાંથી કેટલી ટોપી આવે ?	
દરરોજના૧૦પૈસા મજુરી આપીએ તો ૭દિવસની મજુરીશી?	
દરેકને૧૦કેરીઆપતાં ૬૫ કેરીકેટલા જણને વહેંચી શકાય ?	
૬૫ + ૯	(૬૫+૧૦–૧)
૭૪ + ૧૧	(૭૪+૧૦+૧)

એકમનો આંક.														
એકા.			દુ.			તરી.			ચોક.			પચુ.		
૧	૧	૧	૧	૨	૨	૧	૩	૩	૧	૪	૪	૧	૫	૫
૨	૧	૨	૨	૨	૪	૨	૩	૬	૨	૪	૮	૨	૫	૧૦
૩	૧	૩	૩	૨	૬	૩	૩	૯	૩	૪	૧૨	૩	૫	૧૫
૪	૧	૪	૪	૨	૮	૪	૩	૧૨	૪	૪	૧૬	૪	૫	૨૦
૫	૧	૫	૫	૨	૧૦	૫	૩	૧૫	૫	૪	૨૦	૫	૫	૨૫
૬	૧	૬	૬	૨	૧૨	૬	૩	૧૮	૬	૪	૨૪	૬	૫	૩૦
૭	૧	૭	૭	૨	૧૪	૭	૩	૨૧	૭	૪	૨૮	૭	૫	૩૫
૮	૧	૮	૮	૨	૧૬	૮	૩	૨૪	૮	૪	૩૨	૮	૫	૪૦
૯	૧	૯	૯	૨	૧૮	૯	૩	૨૭	૯	૪	૩૬	૯	૫	૪૫
૧૦	૧	૧૦	૧૦	૨	૨૦	૧૦	૩	૩૦	૧૦	૪	૪૦	૧૦	૫	૫૦

એકમના આંક.												દશકનો આંક.		
છક.			સત્તુ.			અઠ્ઠું.			નવું.			દાન.		
૧	૬	૬	૧	૭	૭	૧	૮	૮	૧	૯	૯	૧	૧૦	૧૦
૨	૬	૧૨	૨	૭	૧૪	૨	૮	૧૬	૨	૯	૧૮	૨	૧૦	૨૦
૩	૬	૧૮	૩	૭	૨૧	૩	૮	૨૪	૩	૯	૨૭	૩	૧૦	૩૦
૪	૬	૨૪	૪	૭	૨૮	૪	૮	૩૨	૪	૯	૩૬	૪	૧૦	૪૦
૫	૬	૩૦	૫	૭	૩૫	૫	૮	૪૦	૫	૯	૪૫	૫	૧૦	૫૦
૬	૬	૩૬	૬	૭	૪૨	૬	૮	૪૮	૬	૯	૫૪	૬	૧૦	૬૦
૭	૬	૪૨	૭	૭	૪૯	૭	૮	૫૬	૭	૯	૬૩	૭	૧૦	૭૦
૮	૬	૪૮	૮	૭	૫૬	૮	૮	૬૪	૮	૯	૭૨	૮	૧૦	૮૦
૯	૬	૫૪	૯	૭	૬૩	૯	૮	૭૨	૯	૯	૮૧	૯	૧૦	૯૦
૧૦	૬	૬૦	૧૦	૭	૭૦	૧૦	૮	૮૦	૧૦	૯	૯૦	૧૦	૧૦	૧૦૦

(૧) આ કોઠામાં ૧ થી ૯ સુધીના આં-
કડા ભરો.

(૨) આવો બીજો કોઠો કરી ૧, ૩, ૫ એમ બેબે ઉમેરવાથી થયેલા એકી આંકડા ભરો.

(૩) આવો ત્રીજો કોઠો કરી તેમાં ૨, ૪, ૬, એમ બેબે ઉમેરવાથી થતા બેકી અંકો પુરો.

(૧) આ કોઠામાં ૧થી ૧૬ સુધીના આં-
કડા અનુક્રમે પુરો.

(૨) આવો બીજો કોઠો કરી તેમાં ૪૦ પછીના એકી અંકો પુરો.

(૩) આવો ત્રીજો કોઠો કરી તેમાં ૪૦ પછીના બેકી અંકો પુરો.

	૮	૩	૪	
	૧	૫	૯	
	૬	૭	૨	

આ કોઠામાં ખાલી રાખેલાં ખાનાં દરેક તરફના સરવાળાથી પુરો; એટલે આડા, ઉભા, જમણા, ડાબા અને તિરકસ સર-
વાળા કરો.

ઉપરના કોઠામાં ૧, ૪, ૭, એમ ત્રણ ત્રણ ઉમેરવાથી થતી સંખ્યાઓ પુરો.

ઉપરના કોઠામાં ૧, ૫, ૯, એમ ચાર ચાર ઉમેરવાથી થતી સંખ્યાઓ પુરો.

ઉપરના કોઠામાં ૬૦, ૫૮, ૫૬ એમ બબે બાદ કરીને થતી સંખ્યા લખો.

૧ +૧=	૧ +૨=	૧ +૩=	૧ +૪=	૧ +૫=
૨ +૧=	૨ +૨=	૨ +૩=	૨ +૪=	૨ +૫=
૩ +૧=	૩ +૨=	૩ +૩=	૩ +૪=	૩ +૫=
૪ +૧=	૪ +૨=	૪ +૩=	૪ +૪=	૪ +૫=
૫ +૧=	૫ +૨=	૫ +૩=	૫ +૪=	૫ +૫=
૬ +૧=	૬ +૨=	૬ +૩=	૬ +૪=	૬ +૫=
૭ +૧=	૭ +૨=	૭ +૩=	૭ +૪=	૭ +૫=
૮ +૧=	૮ +૨=	૮ +૩=	૮ +૪=	૮ +૫=
૯ +૧=	૯ +૨=	૯ +૩=	૯ +૪=	૯ +૫=
૧૦+૧=	૧૦+૨=	૧૦+૩=	૧૦+૪=	૧૦+૫=

૧૦−૧=	૧૧−૨=	૧૨−૩=	૧૩−૪=	૧૪−૫=
૯ −૧=	૧૦−૨=	૧૧−૩=	૧૨−૪=	૧૩−૫=
૮ −૧=	૯ −૨=	૧૦−૩=	૧૧−૪=	૧૨−૫=
૭ −૧=	૮ −૨=	૯ −૩=	૧૦−૪=	૧૧−૫=
૬ −૧=	૭ −૨=	૮ −૩=	૯ −૪=	૧૦−૫=
૫ −૧=	૬ −૨=	૭ −૩=	૮ −૪=	૯ −૫=
૪ −૧=	૫ −૨=	૬ −૩=	૭ −૪=	૮ −૫=
૩ −૧=	૪ −૨=	૫ −૩=	૬ −૪=	૭ −૫=
૨ −૧=	૩ −૨=	૪ −૩=	૫ −૪=	૬ −૫=
૧ −૧=	૨ −૨=	૩ −૩=	૪ −૪=	૫ −૫=

આ પ્રમાણે ૬, ૭, ૮, ૯, અને ૧૦ ઉમેરવા બાદ કરવાના કોઠા તૈયાર કરાવવા.

બારાખડી.

અ	આ	ઇ	ઈ	ઉ	ઊ	ઋ	એ	ઐ	ઓ	ઔ	અં	અઃ
૦	ા	િ	ી	ુ	ૂ	ૃ	ે	ૈ	ો	ૌ	ં	ઃ
[illegible]	[illegible]	હ્રસ્વ ઇ હ્રસ્વ અજણુ	દીર્ઘ ઈ દીર્ઘ અજણુ	હ્રસ્વ [illegible] હ્રસ્વ વરડુ	દીર્ઘ ઊ દીર્ઘ વરડુ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	કાનો માત્રા	કાનો બે માત્રા	[illegible]	[illegible]

ક કા કિ કી કુ કૂ કે કૈ કો કૌ કં કઃ

ચ ચા ચિં ચી ચુ ચૂ ચે ચૈ ચો ચૌ ચં ચઃ

ટ ટા ટિ ટી ટુ ટૂ ટે ટૈ ટો ટૌ ટં ટઃ

ત તા તિ તી તુ તૂ તે તૈ તો તૌ તં તઃ

કાકા ભાઈ કાન ગોર કુતરો પૈસા.

કાકી બાઈ કાનો ગોરાણી કુતરી વૈદ.

મામા બેન ધોબી વાઘ બિલાડો બૈરી.

મામી પેન ધોબણ વાઘણ બિલાડી ઓષધ.

દાદા હાથ શેઠ સિંહ બિલાડું કંદોઈ.

દાદી હાથી શેઠાણી સિંહણ દૂધ કોદો.

મૂળાક્ષરો.

વ્યંજનો ૩૪.					સ્વરો.	
ક	ખ	ગ	ઘ	ઙ	અ	આ
ચ	છ	જ	ઝ	ઞ	ઇ	ઈ
ટ	ઠ	ડ	ઢ	ણ	ઉ	ઊ
ત	થ	દ	ધ	ન	ઋ	
પ	ફ	બ	ભ	મ	એ	ઐ
ય	ર	લ	વ		ઓ	ઔ
શ	ષ	સ	હ	ળ	અં	અઃ
ક્ષ	જ્ઞ	(એ બે જોડાક્ષર છે)				

પગ	તલ	મલમ	બળ	બળદ	હળદર
મગ	મલ	કલમ	હળ	મગન	નટવર
ઠગ	ખલ	ચલમ	ફળ	છગન	રપજગર